

Tekst: Spreuken 6 vers 6

Lieve mensen, gemeente van Christus

Ga tot de mier, luiaard.

Zie haar wegen aan en wordt wijs.

Dat is de heilige tekst van vanmorgen. Ik wil met u niet stil staan bij de luiaard, maar bij de mier en de wijze les die zij ons kan leren.

Eerst dit. Op 19 december komt er een nieuwe film van uit: van de Fabeltjeskrant en de Grote Dierenbosspelen. Ik verheug me erop. Toen ik een kind was, en de televisie net haar intrede had gedaan, dus vroeger, had je de Fabeltjeskrant al... Dat kinderprogramma zagen we vroeger eerst op zwart-wit tv en later in kleur. Even voor onze herinnering. Het begon altijd zo.... ‘Hallo meneer de uil, waar brengt u...’

Een fabel... ‘is een verzonnen verhaal met dieren die als mensen handelen.’ Het is dus een spiegel, waarin we onszelf in de dieren en hun gedragingen weerspiegeld zien, want, zegt meneer de uil, ‘dieren zijn precies als mensen, met dezelfde mensenwensen en dezelfde mensenstreken, dat komt allemaal in de krant... van fabeltjes land.’

Even ons geheugen opfrissen: In die fabeltjeskrant had je, zo u weet, allemaal dieren en die dieren waren typetjes, zo had je Bor de wolf, de gebroeders bever, je had ook juffrouw ooievaar, en de gezusters hamster, ook was er een fragiel juffrouwkje, dat altijd riep tut, tut, tut, tut... en dat was juffrouw mier... En nu kan het zomaar zijn dat hier een paar van die dieren rondlopen. Ik meen al een bor de wolf te zien en ook de gebroeders bever en zuster hamster, en ook een juffrouw ooievaar heb ik gespot, en een juffrouw mier is er ook, kan ik u verzekeren.

En die juffrouw Mier, die liep er in haar schortje tip top bij en hield haar huisje even tip top netjes en schoon...

En over die mier gaat het ook in Spreuken 6:

Ga tot de mier, luiaard.

Zie haar wegen aan en wordt wijs.

Spreuken 6 is een van de bijbeldelen die ons aanwijzingen geven voor het goede leven. Een vader spreekt zijn zoon wijze woorden toe, adviezen. Als je borg staat voor een ander, kun je zomaar van een kouwe kermis thuiskomen. Het tweede beeld waar de vader voor waarschuwt is dat van de luiaard en hij haalt de mier van stal om zoonlief vroeger uit bed te laten opstaan en aan de slag te gaan.

Ga naar de mieren, luiaard, kijk hoe ze werken en wordt wijs. We moeten die woorden goed verstaan. Het zijn

geen woorden om de luitaard als met een stok te slaan en aan het werk te krijgen. Dat maakte dit vers wel beroemd, maar het is vaak verkeerd begrepen. Het bezorgde gevoelige zielen het schuldgevoel niet genoeg te doen. Het maakte mensen bedrukt, omdat anderen hen voor lui uitmaakten, terwijl ze intussen heel hard aan het werk waren van binnen, of in hun relatie. Of ze wilden ruimte – klinkt wat raar misschien – voor God, die aanklopte en zei. “Doe jij eens wat minder, dan ga ik de akker van je leven onder handen nemen.” We moeten misschien wel wat luier durven zijn, zodat we God op de akker van ons binnenste toe kunnen laten. Dat de grond waarop wij van binnen staan, in hem gegrond is. Dat God ons hart katheteriseert waar nodig, want God komt op plekken waarvan wij niet van weten hoe er te komen, of hoe verstopt die zijn.

Spreuken heft hier geen belerend vingertje met de mier : “Jij luitaard, kijk naar de mier.” De wijsheid van dit kijken naar de mier schuilt in iets anders, gemeente. Laten we vanmorgen een paar wijze lessen van haar ter harte nemen.

1. Je hoeft geen overijverig wezen te worden. Het gaat erom, - dat is de eerste wijze les van de mier - aan te voelen wat het juiste moment is voor wat. De mier weet wanneer zij aan de bak moet en wanneer zij haar rust kan nemen. In de zomer is ze een druk baasje en in de winter rust ze uit. Mieren zorgen alleen zomers voor

overlast. 's Winters zien we geen mier. Dan rusten ze uit, eten en drinken ze samen.

Wijs zijn we, als we weten te onderscheiden wanneer het waar op aankomt. En daar zijn geen recepten voor. Dat vraagt aandacht van ons. Weest wakker en wijs. De wijze dichter van het Spreukenboek dat aan koning Salomo wordt toegeschreven, strooit hier zijn koninklijke wijsheid in deze verzen uit. Het gaat om het vinden van een balans van doen en niet-doen. We hebben als mens na onze inspanning rust nodig om goed te kunnen leven. Het is voor veel mensen een kunst om die rust te vinden, nu er steeds meer flexwerk en werkdruk komt, nu steeds meer mensen overal en altijd bereikbaar zijn en er altijd werk aan de winkel blijft.

2. De tweede les van de mieren is deze. Ze ogen misschien als zzp-ers, die los en zelfstandig hun werk doen, in de praktijk blijkt dat schijn, net als bij veel zzp-ers, die intussen met allerlei anderen samenwerken en met elkaar iets moois bouwen. Deze beestjes zijn meesters in het samenwerken en zijn zeer op elkaar gericht. Dat – zo las ik – doen ze ook naar wat klein en kwetsbaar en afhankelijk is toe: voor de larven koesteren ze een ‘gezamenlijk broedzorg’, ze staan borg voor elkaar. Zo kan uit de larf een mier komen, die op eigen benen een waardevol deel van het grotere geheel kan worden. Elke mier, zo kunnen we van haar leren, heeft een betekenisvolle plek binnen het grotere geheel. Elke mier heeft haar eigen plek. En in wat iedere mier

doet, is zij een onmisbare, waardevolle schakel binnen dit geheel..

Vertalen we dat naar onze gemeente toe, dan leren we twee dingen. U hoeft niet overijverig te zijn: maar doe wel mee in het geheel van ons gemeente-zijn, waar van lector tot koffieschenken, van rentmeester tot voorzitter, van diaconaat tot ziekendienst, heel veel leden een kleinere of grotere taak vervullen. En als het tijd is dat u wat meer lui bent, dan...

Net als wij zijn mieren meer dan een verzameling individuen. De mensheid vormt evenzo, in alle verscheidenheid, een eenheid. Al houden onze fabeltjeskranten ons een heel ander beeld voor. Religies weten van die eenheid, en om wille van het overleven van de mensheid zouden we deze wijze lessen van de mier ter harte moeten nemen.

Er is iets bijzonders met de mieren, gemeente. Ze hebben samen geen leiding. Ze zijn een zichzelf besturend organisme, gestuurd door een wonderlijk instinct. Wonderlijk.

De mieren zijn niet met zichzelf bezig, ze denken daar niet over na, ze doen zoals de grotere beweging van hen vraagt. Ze wijzen ook niet naar elkaar, naar iemand die sneller gaat of langzamer. Ieder neemt deel, op de wijze die past.

Tot slot is er nog een prachtig verhaal over de mier en een graankorrel

Een graankorrel, die na de oogst op het veld was blijven liggen, wachtte op regen, zodat hij zich kon laten wegzinken in de aarde.

Toen kwam er een mier. Ze zag de graankorrel, sjarde hem op haar rug en begon moeizaam de lange weg naar haar nest.

De graankorrel drukte op haar kleine, taaie lijf en leek steeds zwaarder te worden.

“Waarom sjouw je zo? Waarom leg je me niet neer?”

Vroeg de graankorrel.

De mier hijgde: “Als ik je niet meeneem, hebben we geen eten voor de winter. Wij mieren zijn met zovelen en elk van ons moet zoveel mogelijk voedsel naar de voorraadkamer slepen.”

“Maar ik ben niet gemaakt om zomaar opgegeten te worden”, zei de graankorrel. “Ik ben een zaadje vol leven. Ik ben er om uit te groeien tot een grote plant. Luister naar me, laten we samen een overeenkomst sluiten”.

De mier was blij dat ze even kon uitrusten. Ze legde de graankorrel neer en vroeg: “Wat is een overeenkomst?”

De graankorrel zei: “Als je me hier op de akker laat liggen, in plaats van me mee te slepen naar je nest, dan zal ik je honderd graankorrels schenken voor je voorraadkamer.”

De mier dacht na. Honderd korrels in ruil voor één

enkele?

Maar dat was een wonder! “Hoe gebeurt het dan?”

Vroeg ze.

“Dat is een geheim”, antwoorde de graankorrel, “dat is het geheim van het Leven. Graaf nu een klein kuiltje in de grond, begraaf me daarin en kom dan over een jaar terug.”

Er ging een jaar voorbij.

De mier keerde terug.

En de graankorrel had woord gehouden.

Zo gaat het ook in het koninkrijk van God, God zaait zijn woord over ons uit. Wat er in onze levens mee gebeurt, blijft aan het zich onttrokken, is een geheim...

Amen